

Inzicht in de overheidsfinanciën eerste kwartaal 2025

Ontwikkelingen met betrekking tot de overheidsontvangsten, overheidsuitgaven en financiering

INHOUD

Algemeen.....	3
Ontwikkeling overheidsfinanciën.....	3
Overheidsontvangsten.....	6
Overheidsuitgaven.....	7
Financiering	11

Algemeen

De ontwikkelingen met betrekking tot de overheidsontvangsten, overheidsuitgaven en financiering van de Staat over de periode januari tot en met maart 2025 worden nader toegelicht in de onderhavige nota. De cijfers die gepresenteerd worden, zijn geëvalueerd volgens de internationale methodologie van de Government Finance Statistics Manual (GFSM) van het Internationaal Monetair Fonds (IMF). Voor de compilatie van de tabellen is gebruik gemaakt van de informatie van de overheidsrekeningen bij de Centrale Bank van Suriname (CBvS) en de commerciële banken. Verder wordt er ook data beschikbaar gesteld door het Bureau voor de Staatsschuld (SDMO), de Centrale Betaaldienst (CBD) en het Directoraat der Belastingen.

Als beheerder van alle staatsgelden ziet het Ministerie van Financiën en Planning erop toe dat de begrotingsuitvoering in lijn is met de goedgekeurde begroting en dat de begrotingsdiscipline in acht wordt genomen. Er zijn instructies uitgevaardigd om alle vak ministeries en onder haar vallende parastatalen en staatsbedrijven erop te wijzen dat van elke besteding achteraf moet kunnen worden aangetoond dat de middelen doelmatig zijn besteed.

Vermeldenswaard is dat de GFS-publicatie tabellen verschillen kunnen hebben met de maandrapportages van de ministeries, omdat gewerkt wordt met een andere bron (bank statements). De rapportage van de ministeries heeft als bron het IFMIS (Integrated Financial Management Information Systems).

Ontwikkeling overheidsfinanciën

Uit het verloop van de overheidsfinanciën in het eerste kwartaal van 2025 blijkt dat de inspanningen van de regering om economische stabilisatie te bewerkstelligen effect hebben gehad, al blijft de economie fragiel. Met de goedkeuring van de Comptabiliteitswet en de wet Spaar en Stabilisatie Fonds Suriname (SSFS) in december 2024 door de Nationale Assemblée zijn fundamentele stappen gezet ter versterking van transparantie en stabiliteit in het financieel beleid. De implementatie van de nieuwe wetten vereist effectieve uitvoering en intensieve samenwerking tussen het Ministerie van Financiën en Planning en alle partijen betrokken bij het begrotingsproces en het SSFS-fonds.

Aangezien de begroting voor 2025 in de eerste drie maanden van het jaar nog niet was goedgekeurd, bracht de begrotingsuitvoering in die periode enkele uitdagingen met zich mee. Ministeries worden aangespoord om binnen hun budgettaire kaders te opereren, wat bijdraagt aan een strikte begrotingsdiscipline. Het Ministerie van Financiën en Planning heeft richtlijnen uitgevaardigd om de uitgaven van lijnministeries te beheersen en deze af te stemmen op de inkomsten. Opgemerkt moet worden dat in de maand januari 2025 uitvoering is gegeven aan de betalingsverplichting van SRD 9.381,9 miljard aan de Centrale Bank van Suriname (CBvS) in het kader van de herkapitalisatie

zoals overeengekomen binnen het IMF-programma. De herkapitalisatie van de CBvS is tot stand gekomen nadat de jaarrekeningen van 2020 en 2021 hebben aangetoond dat de bank verliezen heeft geleden. Het afwickelen van deze transfer (geregistreerd als subsidies en transfer) ten behoeve van de CBvS heeft ertoe geleid dat de primaire rekening van de overheid tegen eind maart op negatief SRD 10 miljard stond. In februari en maart zijn er geen aanzienlijke betalingen geregistreerd.

Eind maart 2025 is de buitenlandse staatsschuld op het niveau van 85.2% van het bbp, terwijl de binnenlandse schuld 23,5% van het bbp bedroeg. De schuldherschikking is grotendeels afgerond, wat heeft bijgedragen aan het herstel van het vertrouwen onder investeerders.

Ter versterking van het investeringsklimaat zijn diverse Memoranda of Understanding (MoU's) ondertekend tussen Surinaamse en internationale organisaties. Zo sloot de Suriname Investment and Trade Agency (SITA) overeenkomsten met onder andere het Curaçaose Handels- en Investeringsbevorderingsbureau (CINEX), de Suriname Energy Chamber (SEC) en de Suriname Hospitality and Tourism Association (SHATA). Het doel van deze samenwerkingen is om wereldwijde partnerschappen aan te gaan, zodat Suriname kan profiteren van internationale kennis en ervaring, en zodoende investeringen en exportbevordering kan stimuleren. Daarnaast zijn er verschillende bijeenkomsten georganiseerd ter promotie van investeringskansen in onder meer de ICT - sector en de tuinbouw. Deze initiatieven richten zich op het aantrekken van buitenlandse kapitaalinvesteringen en het creëren van exportmogelijkheden, met als tastbare resultaten tot gevolg. In het kader van publiek-private samenwerking werd tevens een MoU ondertekend met het Eduard Alexander Gummels Airport. Deze overeenkomst draagt bij aan de verdere ontwikkeling van de infrastructuur en de luchtvaartsector in Suriname.

Het team van het IMF en de Surinaamse autoriteiten hebben in het eerste kwartaal van 2025 overeenstemming bereikt inzake de negende evaluatie van het Extended Fund Facility (EFF) programma. De Staat heeft daarbij een bedrag van USD 44,6 miljoen als begrotingssteun ontvangen en eind maart 2025 is het IMF-programma beëindigd.

De ontwikkeling van de overheidsfinanciën in de periode januari tot en met maart 2025 is gepresenteerd in tabel 1 en grafisch weergegeven in figuur 1.

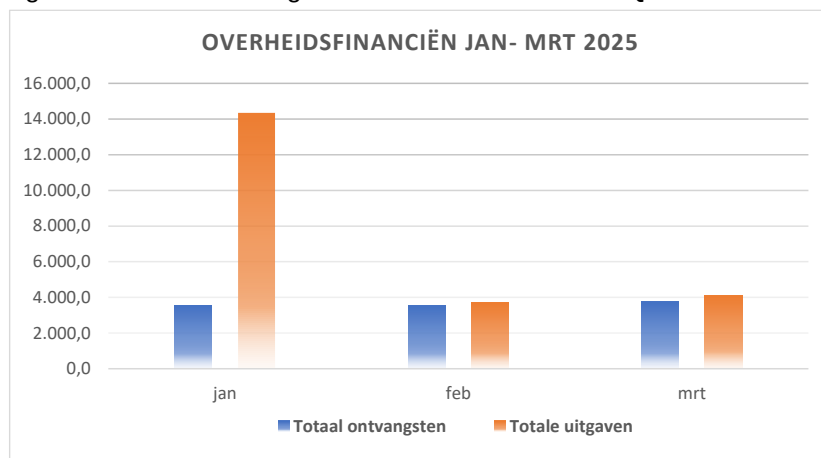
Tabel 1. Overheidsfinanciën Q1 2025 (in SRD miljoen) * en de Begrotingsuitvoering (in %)

	jan-mrt 2025 Realisatie	2025 Begroting	Realisatie in %
Totaal ontvangsten	10.842,5	45.408,0	23,9
<i>Aangepaste kas:</i>			
Belasting ontvangsten	7.381,1	32.362,1	22,8
Directe belastingen	3.115,8	14.221,6	21,9
Indirecte belastingen	4.265,3	18.140,5	23,5
Niet-belasting ontvangsten	3.279,2	12.727,3	25,8
Schenken	182,1	318,5	57,2
Totale uitgaven	22.206,7	46.671,0	47,6
Personele uitgaven	3.426,1	12.563,7	27,3
Aanschaf goederen en diensten	2.415,7	7.731,4	31,2
Subsidies en bijdragen	13.627,6	15.820,8	86,1
Interest	1.360,1	5.648,0	24,1
Kapitaalsuitgaven	1.377,2	4.907,0	28,1
Primaire rekening	-10.004,2	4.385,0	-228,1
Totale rekening	-11.364,2	-1.263,0	899,8
BBP*	163.644,9	163.644,9	
Primaire rekening (% van BBP)	-6,1	2,7	
Totale rekening (% van BBP)	-6,9	-0,8	

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

*voorlopige cijfers

Figuur 1. De ontwikkeling van de overheidsfinanciën Q1 2025

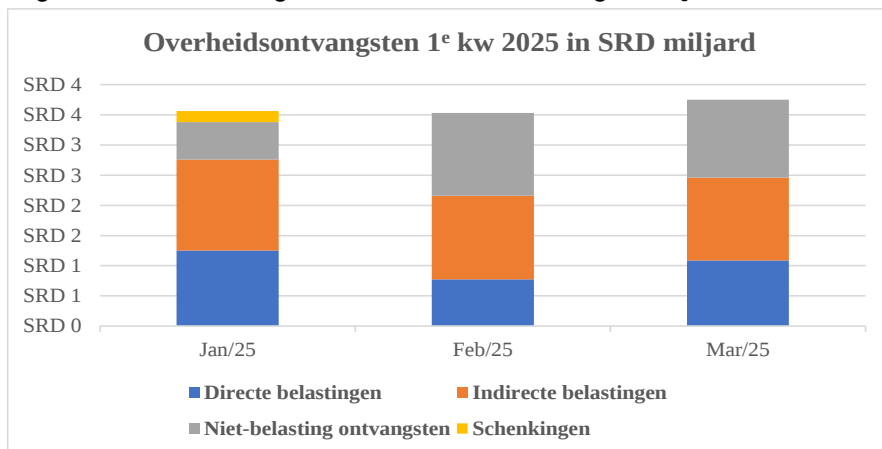
Bron: Ministerie van Financiën en Planning

Overheidsontvangsten

Wat de inkomsten betreft of te wel de overheidsontvangsten, wordt er onderscheid gemaakt in belasting en niet-belastingontvangsten als ook donorontvangsten in de vorm van schenkingen. Figuur 2 weergeeft de overheidsontvangsten over het eerste kwartaal van het jaar 2025.

Figuur 2: Ontwikkeling van de overheidsontvangsten Q1 2025*

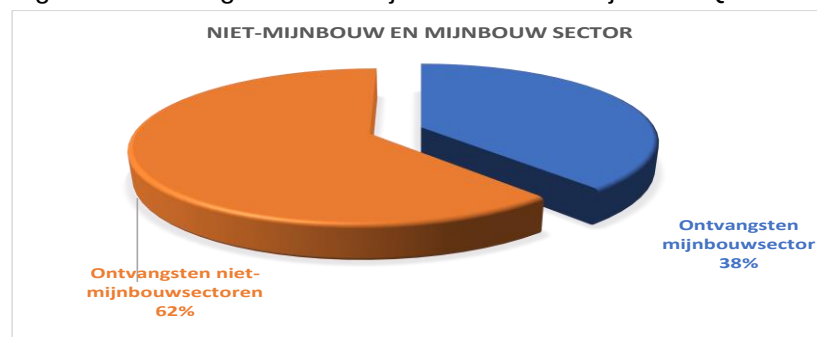

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

*voorlopige cijfers

Gelet op de ontwikkeling van de overheidsontvangsten in het eerste kwartaal van 2025 kan worden aangegeven dat er een totaalbedrag van SRD 10.842,5 miljoen aan overheidsontvangsten is geregistreerd, waarvan het grootste deel afkomstig is uit de belastingontvangsten (68%), gevolgd door de niet-belastingontvangsten (30%) en de rest uit schenkingen (2%). Het aandeel van de mijnbouwsector in de totale overheidsontvangsten bedraagt 38%. Het aandeel van de grote en mediumgrote mijnbouwbedrijven in de totale ontvangsten uit de mijnbouwsector bedraagt meer dan 50%.

Figuur 3: Ontvangsten naar mijnbouw en niet-mijnbouw Q1 2025*

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

*voorlopige cijfers

In het 1ste kwartaal van 2025 hebben Staatsolie Maatschappij Suriname N.V. en ZiJin Rosebel Gold Mines N.V. totaal SRD 1,5 miljard aan niet-belasting ontvangsten afgedragen in de vorm van consentrecht, royalty's en dividend uit hoofde van hun economische activiteiten en staatsaandeel.

In 2023 is de Belastingdienst gestart met het digitaliseren van haar bedrijfsprocessen. Als onderdeel van deze modernisering is per 1 januari 2025 de Inkomstenbelasting geïntegreerd in het online portaal van de Belastingdienst en kan elke belastingplichtige online registreren. Voorlopige en definitieve aangiften voor het jaar 2024 en voorgaande jaren worden echter nog op de traditionele manier ingediend.

In het kader van de institutionele versterking van de Belastingdienst zijn in het eerste kwartaal van 2025 vijftientig nieuwe medewerkers in dienst genomen. Voorts wordt, met technische en financiële ondersteuning van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank (IDB), gewerkt aan de transformatie van de Belastingdienst tot een semi-autonome entiteit. Deze hervorming beoogt een meer efficiënte organisatiestructuur alsmede het creëren van randvoorwaarden voor een marktconforme beloning van gespecialiseerd personeel. De wettelijke grondslag voor deze transitie is gelegd middels de goedkeuring van relevante wetgeving in december 2024.

In het 1ste kwartaal van 2025 heeft Suriname een schenking van SRD 180 miljoen ontvangen van Nederland en deze middelen zijn gealloceerd aan het Productie Krediet Fonds (PKF). Het doel is verruiming van het PKF, zodat verder invulling gegeven kan worden aan haar doelstelling om het klein- en middenbedrijf in Suriname te ondersteunen in het verhogen van de concurrentiepositie, toegevoegde waarde, export en importvervanging, innovatie en diversificatie, bedrijfsefficiëntie en werkgelegenheid.

De ontwikkelingen van de wisselkoers, de goud en olieprijs op de internationale markt, de verleende vrijstellingen ter stimulering van het investeringsklimaat, versterking van organisaties en maatregelen op het fiscaalbeleid zijn ook van invloed op de overheidsontvangsten. Het programma met het IMF genaamd Extended Fund Facility is eind maart beëindigd.

Overheidsuitgaven

Een totaalbedrag van SRD 22,2 miljoen is uitgegeven in het eerste kwartaal 2025, wat neerkomt op ongeveer 48% van de uitgaven die zijn opgenomen in de ontwerpbegroting 2025. De hoge uitgave is voornamelijk toe te schrijven aan een bijzondere uitgave: de herkapitalisatie van de Centrale Bank van Suriname voor SRD 9.382 miljoen. Desondanks is het overheidsbeleid om beperkte beschikbare middelen efficiënt te besteden, voortgezet. Noodzakelijke uitgaven en vaste verplichtingen van de Staat zoals personeelskosten, subsidies, diverse onderhoudskosten en de uitvoering van cruciale projecten, kregen prioriteit. Bovendien zijn betaalachterstanden van de afgelopen periode ingelopen.

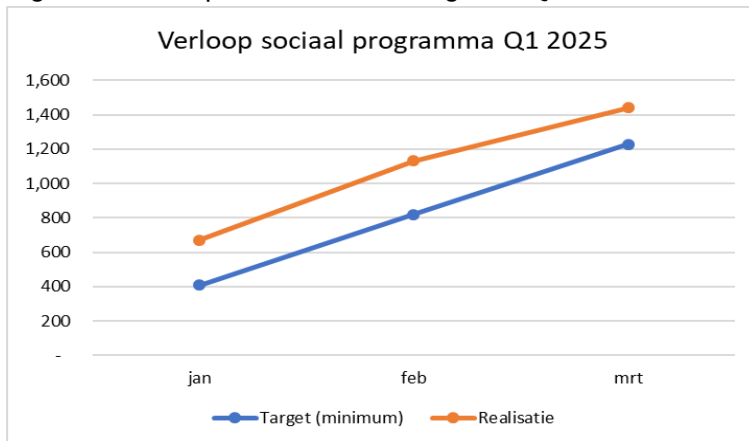

Enkele componenten behorende tot de totale goederen en diensten zijn vuilophaal, ambassadeposten, onderhoud van wegen en gebouwen en onderhoudskosten van diverse overheidssystemen. Daarnaast zijn er diverse facturen betaald van medische leveranciers en van leveranciers die werkzaamheden hebben verricht in het kader van beschikking van de Staat.

Een salarisverhoging van 5% is per 1 januari 2025 toegekend aan ambtenaren en aan hen gelijkgestelden, als tweede fase van een gefaseerde loonsverhoging die begon met 15% per 1 juli 2024. Tevens is de koopkrachtversterking van netto SRD 3.500,- in het salaris geïntegreerd.

Met betrekking tot de sociale uitgaven is in onderhavige verslagperiode een totaalbedrag van SRD 1.458,- miljoen ter beschikking gesteld, waaronder AOV, AKB, financiële uitkering aan zwakke huishoudens (ZWHH) en financiële uitkering mensen met een beperking (MMEB) en de koopkrachtversterking (KKV) van SRD 1.800,-. De target voor de maand maart binnen het IMF-programma, de zogenoemde "Quantitative Performance Criteria (QPC) of Social Spending", is gehaald. Figuur 4 weergeeft het verloop van het sociaal programma.

Figuur 4: Verloop van de sociale uitgaven Q1 2025

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

Tabel 2: Realisatie van het sociaal programma Q1 2025 (in SRD miljoen)

	jan	feb	mrt	Totaal
Algemene ouderdagsvoorziening fonds (AOV)	135.1	136.6	137.3	409.1
Algemene Kinderbijslag (AKB)	-	-	-	-
Financiële bijstand mensen met beperking (MMEB)	60.2	60.4	61.3	181.9
Financiële bijstand zwakke huishoudens (ZHH)	35.4	35.6	35.5	106.5
Sociaal programma	440.0	86.8	234.2	761.0
Totaal	670.7	319.4	468.4	1,458.5

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

*voorlopige cijfers

Voor de subsidie aan de Energie Bedrijven Suriname (EBS) is in het eerste kwartaal van 2025 een bedrag van ruim SRD 823,3 miljoen geregistreerd, in verband met verrekeningen met ontvangsten van Staatsolie. De afspraken die in 2024 zijn gemaakt om de subsidies en verrekeningen gefaseerd af te bouwen, zijn in het eerste kwartaal van 2025 voortgezet.

In dit kader heeft EBS een totaalbedrag van SRD 160 miljoen aan de overheid afgedragen. Dit bedrag is afkomstig uit de extra inkomsten die EBS heeft verkregen door de verhoging van elektriciteitsstarieven. Het bedrag is overgemaakt naar het Ministerie van Financiën en Planning, zodat de beoogde fiscale besparingen door de verlaging van subsidies worden gerealiseerd. Het door EBS gestorte bedrag is in mindering gebracht op de totale overheidssubsidie voor elektriciteit.

Met betrekking tot de kapitaalsuitgaven is een bedrag van SRD 1.377 miljoen besteed en omvat diverse projecten van de overheid, ressorterend onder de ministeries. De grootste uitgave kan worden toegeschreven aan de betalingen ten behoeve van het Ministerie van Openbare Werken (infrastructurele projecten).

De betalingen aan het Staatsziekenfonds (SZF) in januari tot en met maart 2025 zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 3: Uitgaven ten behoeve van het Staatsziekenfonds (SZF) Q1 2025

#	Omschrijving	Bedrag (SRD miljoen)
1	<i>SZF Premie Landsdienaren gemiddeld bedrag per maand</i>	92.4
2	<i>Hogere Klasse Ligging, Onderstanders en Hoogwaardigheidsbekleders gemiddeld bedrag per maand</i>	1.8
3	<i>BZV</i>	12.9
4	<i>BAZO abonnementstarief</i>	9.9
5	<i>Meerkosten i.h.k.v. tariefsaanpassing dienstverleners</i>	123.4
	Totaal gemiddeld per maand	240.4

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

*voorlopige cijfers

Ad 1. Maandelijks wordt de 9% inhouding van lonen en salarissen van landsdienaren en 3% extra premie inhoudingen landsdienaren betaald aan het SZF (Staatsziekenfonds). Van de Landsdienaren wordt slechts 4% werknemersaandeel ingehouden, de Staat betaalt het restant van 8%. Gemiddeld wordt SRD 102,32 miljoen per maand overgemaakt naar het SZF.

Ad 2. Kwartaalgewijs wordt de facturatie door SZF aan Onderstand, Hogere Klasse Ligging en Hoogwaardigheidsbekleders aangeboden ter betaling.

Ad 3. BZV (categorie 17 – 59 jaar) betreft de betaling van de basiszorg is voor iedere burger ter dekking van de basisgezondheidszorg. Er zijn inspanningen gaande voor het innen van een minimale premie voor basiszorg voor de beroepsbevolking.

Ad 4. BAZO (Basiszorg) betreft een abonnementstarief voor de categorie 0 – 16 en 60+ dat gemiddeld SRD 9,9 miljoen per maand bedraagt.

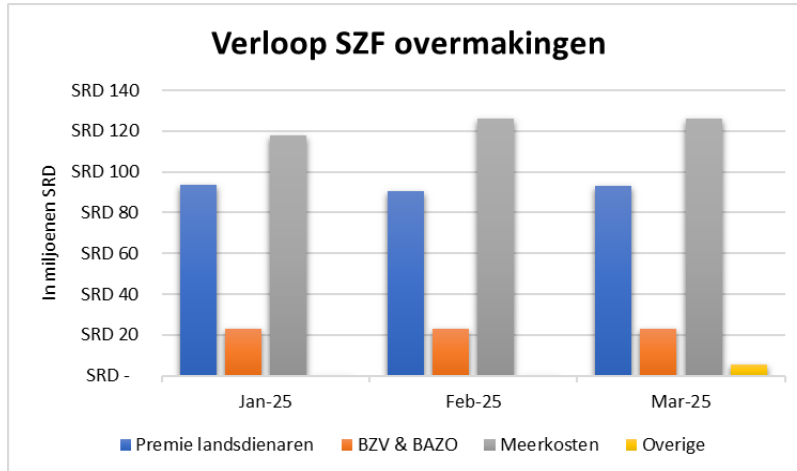
Ad 5. Ingaande 1 oktober 2024 zijn de tarieven voor laboratorium – en radiologie aangepast. De semi all out 3^e klasse ligdagtarieven, tarieven voor de high careafdelingen, de toelagen voor de 2^e en 1ste klasse ligdagtarieven, de partuspakketten en de OK-tarieven zijn per ingaande 1 januari 2025 verhoogd.

Het is belangrijk te weten dat behalve de reguliere overmakingen voor SZF, er ook andere betalingen zijn van overheidswege bij de ziekenhuizen, zoals obductie (ministerie van Justitie en Politie), meerkosten van militair personeel (ministerie van Defensie) etc. De totale maandelijks overmakingen naar het SZF zijn gemiddeld SRD 240,4 miljoen per maand.

Ondanks de eigen cao (Collectieve Arbeidsovereenkomst) heeft het ziekenhuispersoneel van staatsziekenhuizen op basis van 'gelijkstelling' aan ambtenaren een beroep gedaan op extra middelen in verband met aan ambtenaren toegekende koopkrachtversterking (KKV) namelijk overbruggings-, werving- en behoudstoelage, vakantietoelage, prestatietoelage en kledingtoelage.

Figuur 5: Verloop van SZF-overmakingen Q1 2025

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

*voorlopige cijfers

Met betrekking tot interest zijn van de totale betalingen 76% voldaan aan buitenlandse schuldeisers; het resterende deel (24%) is voldaan aan binnenlandse crediteuren. Een overzicht van de interestbetalingen is weergegeven in tabel 4.

Tabel 4: interestbetalingen Q1 2025 (in SRD miljoen)

	2025*			
	jan	feb	mrt	Totaal
Interest	808,3	214,7	337,1	1.360
Binnenland	84,7	158,4	82,9	326
Buitenland	723,6	56,3	254,2	1.034

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

*voorlopige cijfers

Financiering

In het eerste kwartaal van 2025 heeft de overheid in totaal SRD 11,4 miljard aan netto-financiering geregistreerd. Gedurende deze periode was er sprake van een financieringsmix tussen binnenlandse en buitenlandse bronnen. In de maand januari is het bedrag van SRD 10,8 miljard voornamelijk opgebouwd uit de herkapitalisatie van de Centrale Bank van Suriname, met een omvang van ruim SRD 9 miljard.

In maart vond een scherpe omslag plaats naar externe financiering. Er vond een aanzienlijke instroom plaats van ruim SRD 2,5 miljard, waarvan SRD 1,6 miljard (tegenwaarde van USD 44 miljoen) begrotingssteun van het IMF, na een positief resultaat van de negende review van het IMF-programma.

In het eerste kwartaal van 2025 is een totaalbedrag van SRD 2,1 miljard afgelost, waarbij 87% van deze aflossingen betrekking had op binnenlandse verplichtingen en 13% op buitenlandse leningen.

Tabel 5: Financiering, Q1 2025 (SRD miljoen)

	Jan/25	Feb/25	Mar/25
Netto Financiële Transacties	-10.825,4	-176,0	-375,9
Netto overheidstegoeden (+)	-1.917,6	-1.517,1	1.957,0
Buitenland	-	-	-
Binnenland	-1.917,6	-1.517,1	1.957,0
Overheidsdeposito's	-1.917,8	-1.591,0	1.952,2
Leningen	0,2	73,9	4,8
Netto overheidsverplichtingen (+)	8.907,7	-1.341,2	2.332,9
Buitenland	-152,9	-19,3	2.473,7
Leningen	-152,9	-19,3	2.473,7
Trekkingen ¹	7,5	11,6	2.567,1
IMF	0,0	0,0	1.613,9
IFIs	7,5	0,0	953,2
Bilateral	-	-	-
Commercial	-	11,6	-
minus: Aflossingen ¹	160,3	30,9	93,3
Effecten (netto)	-	-	-
Binnenland	9.060,6	-1.321,8	-140,8
Leningen (netto)	708,5	-1.285,7	-143,0
Trekkingen	1.000,0	-	-
Aflossingen	291,5	1.285,7	143,0
Effecten (netto)	8.334,9	-15,9	-15,3
Trekkingen	8.410,8	0,0	0,0
Aflossingen	75,9	15,9	15,30
Debetstanden (netto)	17,3	-20,3	17,4
Centrale Bank	-	-	-
Overige depositonemende instellingen	17,3	-20,3	17,4

Bron: Centrale Bank van Suriname

*voorlopige cijfers